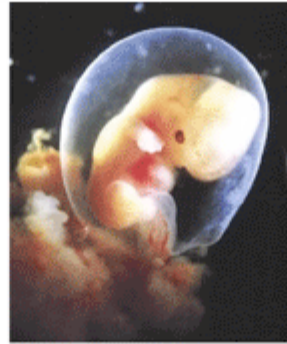
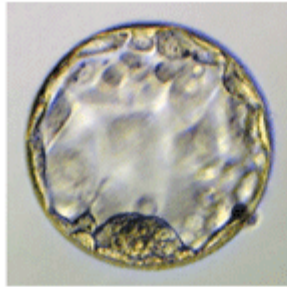

Indukovaná pluripotence

Petr Vodička

Liběchov
16/11/2016

Zygota
Totipotentní

Blastocysta

Embryo, 6 týdnů

Dítě

Dospělý

Embryonální zárodečné
buňky (EG)
(primordiální zárodečné buňky)
Pluripotentní

Pupečnickové
kmenové buňky
Pluri- nebo
Multipotentní

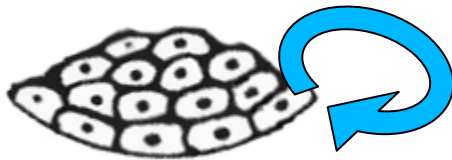
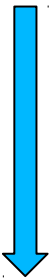
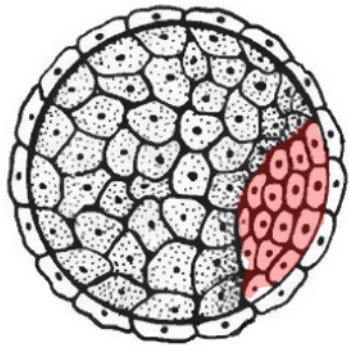
Buňky embryonálních
karcinomů (EC)
Pluripotentní

Embryonální kmenové
buňky (ES)
Pluripotentní

Fétální tkáňově specifické
kmenové buňky
Pluri- nebo
Multipotentní

Dospělé tkáňově specifické
kmenové buňky
Pluri- nebo
Multipotentní

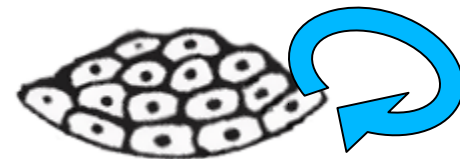
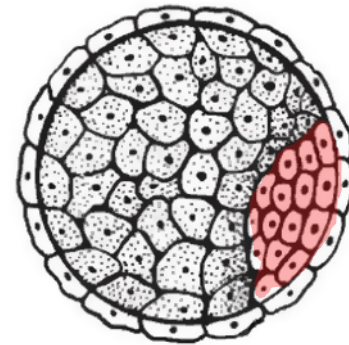
Myší ES

LIF + FBS

Lidské ES

bFGF + SR

Feeder = vrstva podpůrných buněk
Myší embryonální fibroblasty, SNL, STO

Feeder

Myší ES

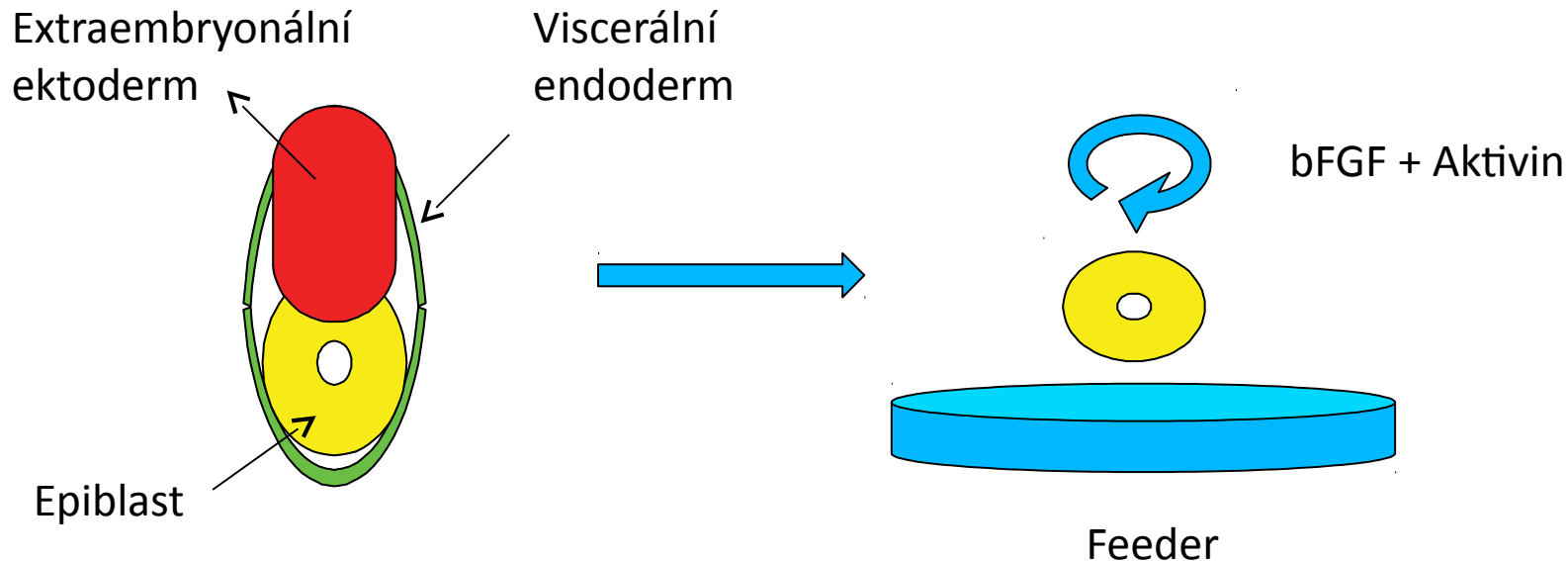
- Embryonální diapauza
  - Odložená implantace embrya do děložní sliznice
  - Vývoj embrya je zastaven ve stádiu blastocysty dokud nedojde k implantaci
  - Tento stav je udržován (u myši) LIF-STAT3 signální dráhou
- ekvivalent buněk ICM z blastocysty v dormantním stavu během diapauzy
  - LIF + BMP4

Lidské ES

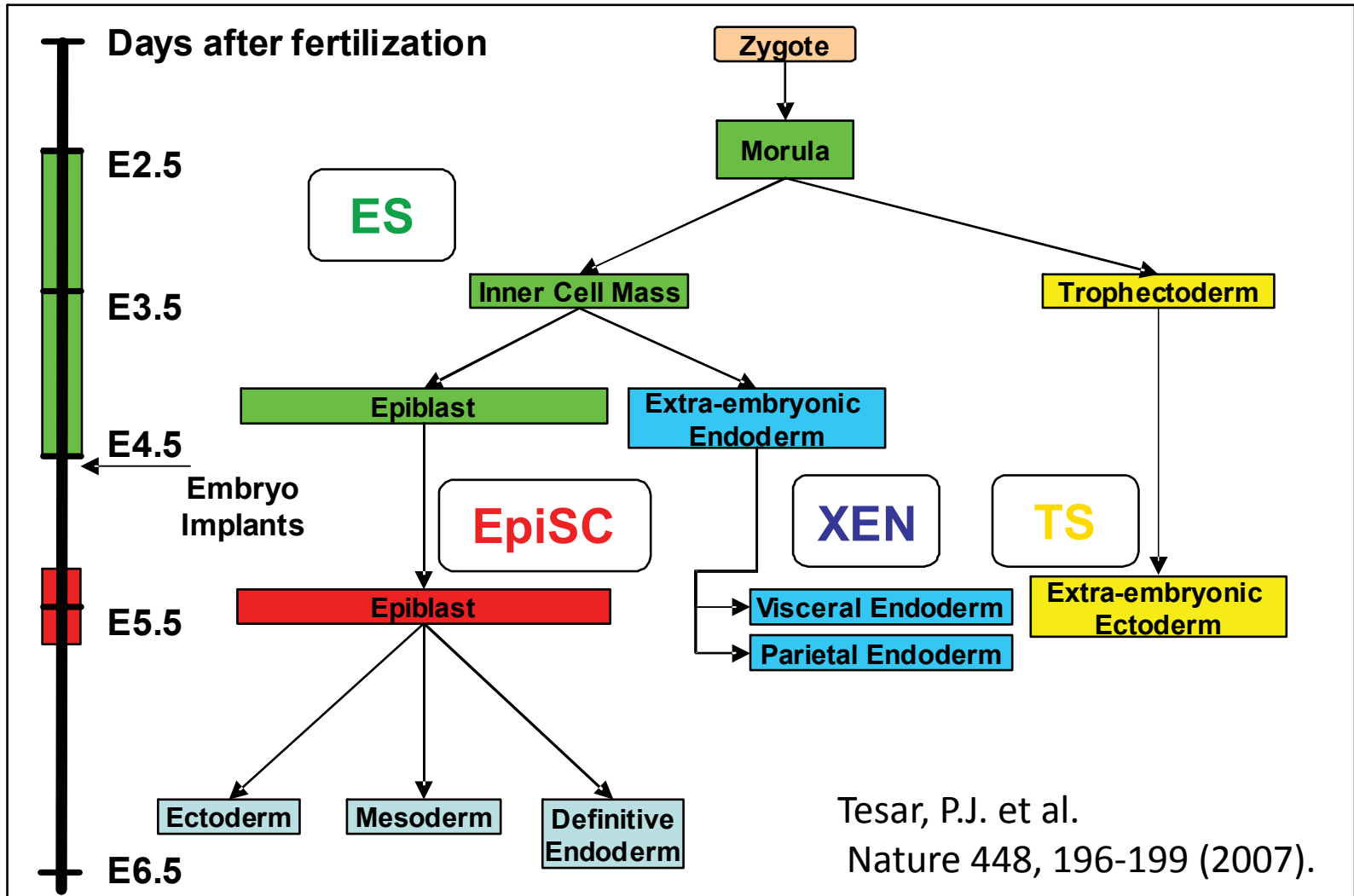
- Také odvozeny z ICM blastocysty
  - BMP signalizace indukuje diferenciaci v trofektoderm, naopak **Noggin** podporuje sebeobnovu blokováním BMP signalizace z média
  - **bFGF** signalizace a SR místo FBS pro omezení diferenciaci
  - **Aktin/TGF- β 1** – SMAD2/3 – důležité pro udržení sebeobnovy a pluripotence

EpiSC

- Buňky pozdního epiblastu z postimplantačního myšního embrya je možno kultivovat jako pluripotentní buňky v podmínkách obdobných lidským ES buňkám v Aktivinu a bFGF

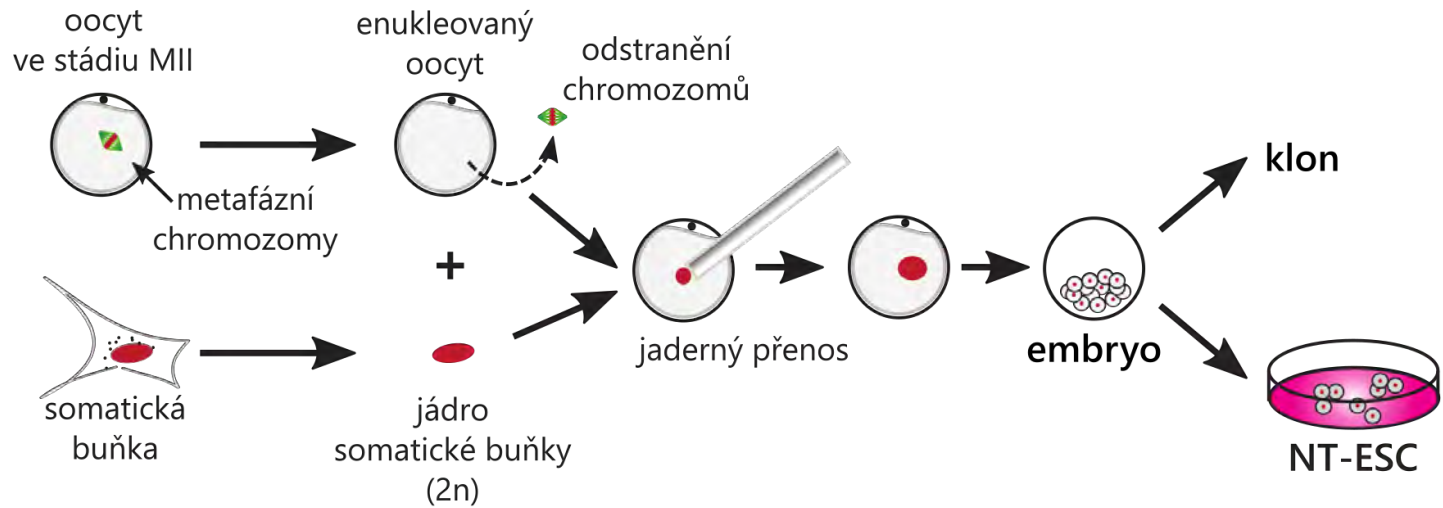

Pluripotentní buňky z myšího embrya

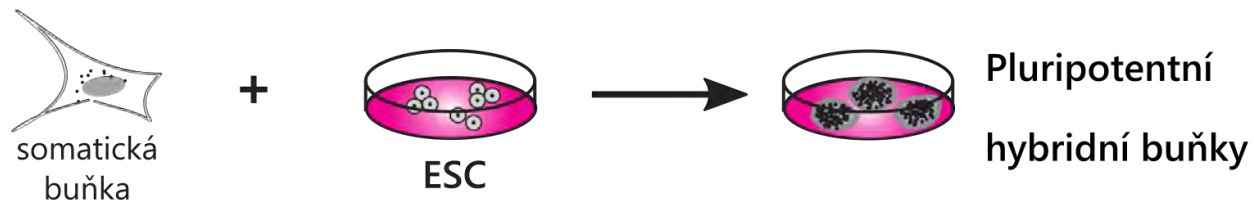

Metody reprogramace buněk

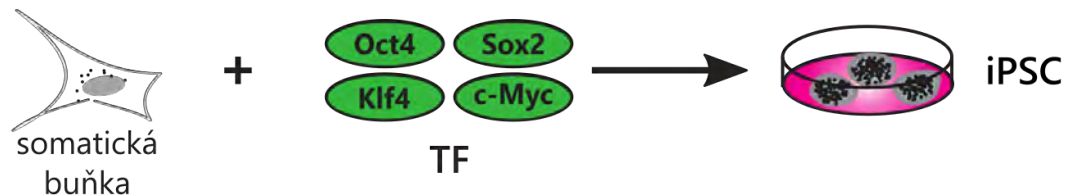
Jaderný přenos

Buněčná fúze

Indukovaná pluripotence

iPS buňky

Koncept indukované pluripotence

- 2006 Shinya Yamanaca a Masayo Takahashi:
- Exogenní exprese pouze 4 transkripčních faktorů

Oct3/4 Sox2 Klf4 c-Myc

dostačuje k reprogramování somatických buněk do pluripotentního stavu podobného ES-buňkám

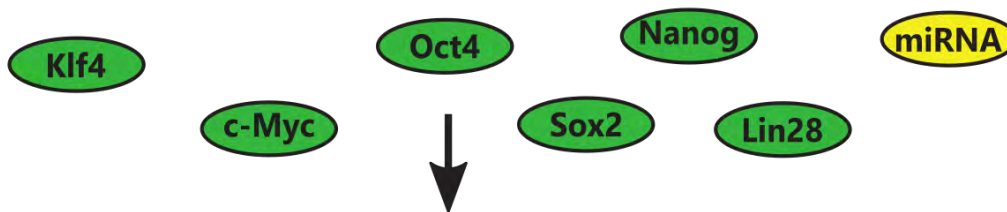
(alternativní kombinace: Oct3/4 Sox2 Lin28 Nanog)

=> Otevírá možnost vytvořit všechny potřebné druhy buněk pro buněčné terapie

Odpadá nutnost zničit pro izolaci buněk embryo či fetus
Autologní buňky imunologicky kompatibilní s příjemcem

REPROGRAMAČNÍ FAKTORY

METODY DORUČENÍ

INTEGRUJÍCÍ

NEINTEGRUJÍCÍ

VIROVÉ INTEGRUJÍCÍ

ODSTRANITELNÉ VEKTORY

VIROVÉ NEINTEGRUJÍCÍ

NEINTEGRUJÍCÍ VEKTORY

BEZ POUŽITÍ VEKTORU

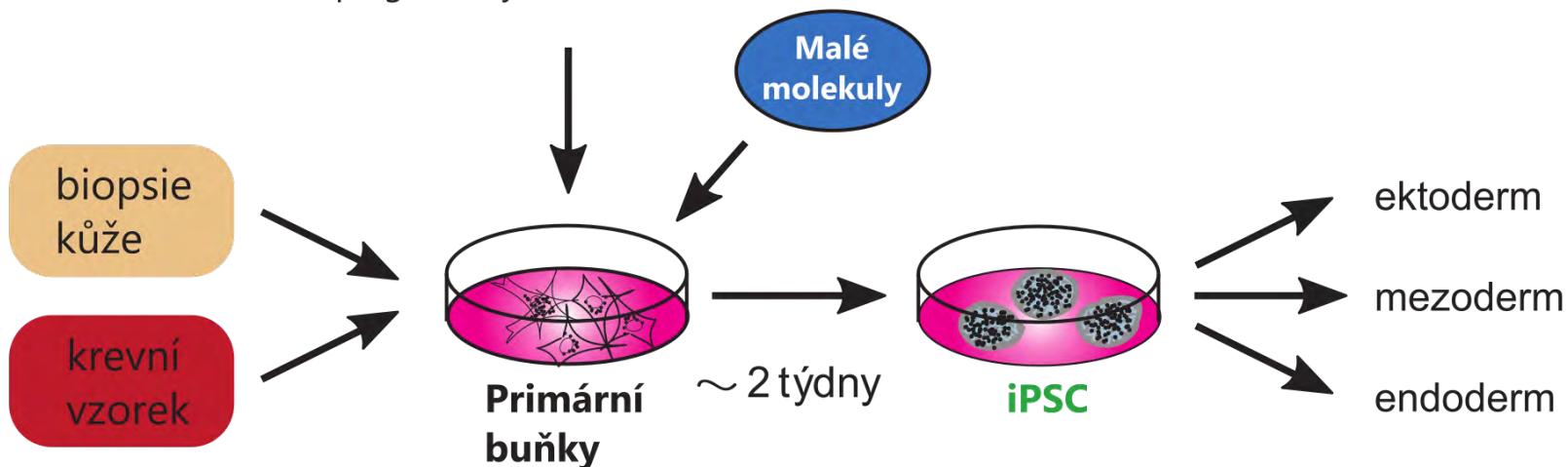
Retrovirus
Lentivirus

CRE/loxP systém
Transpozony:
PiggyBac
Sleeping Beauty

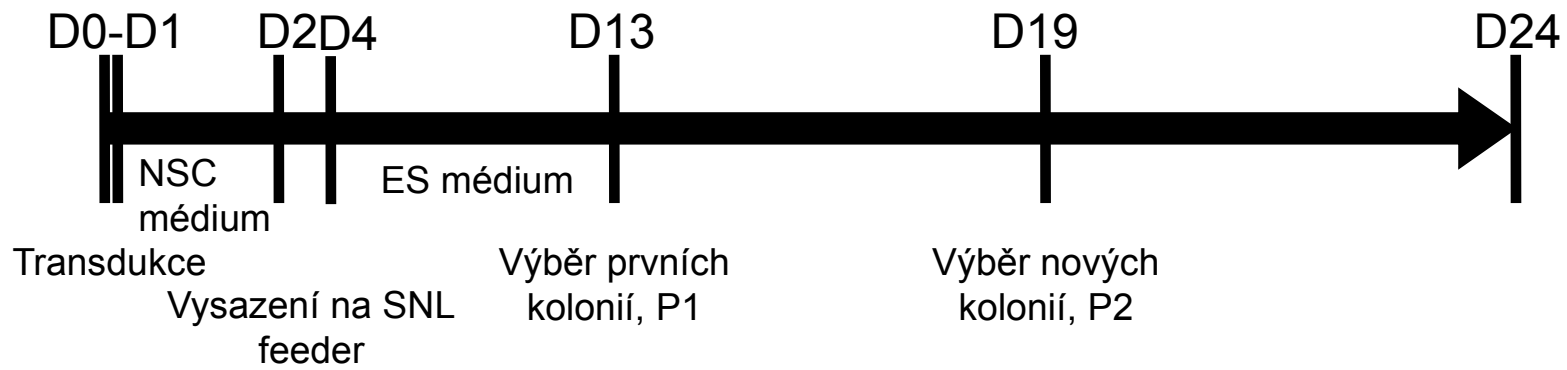
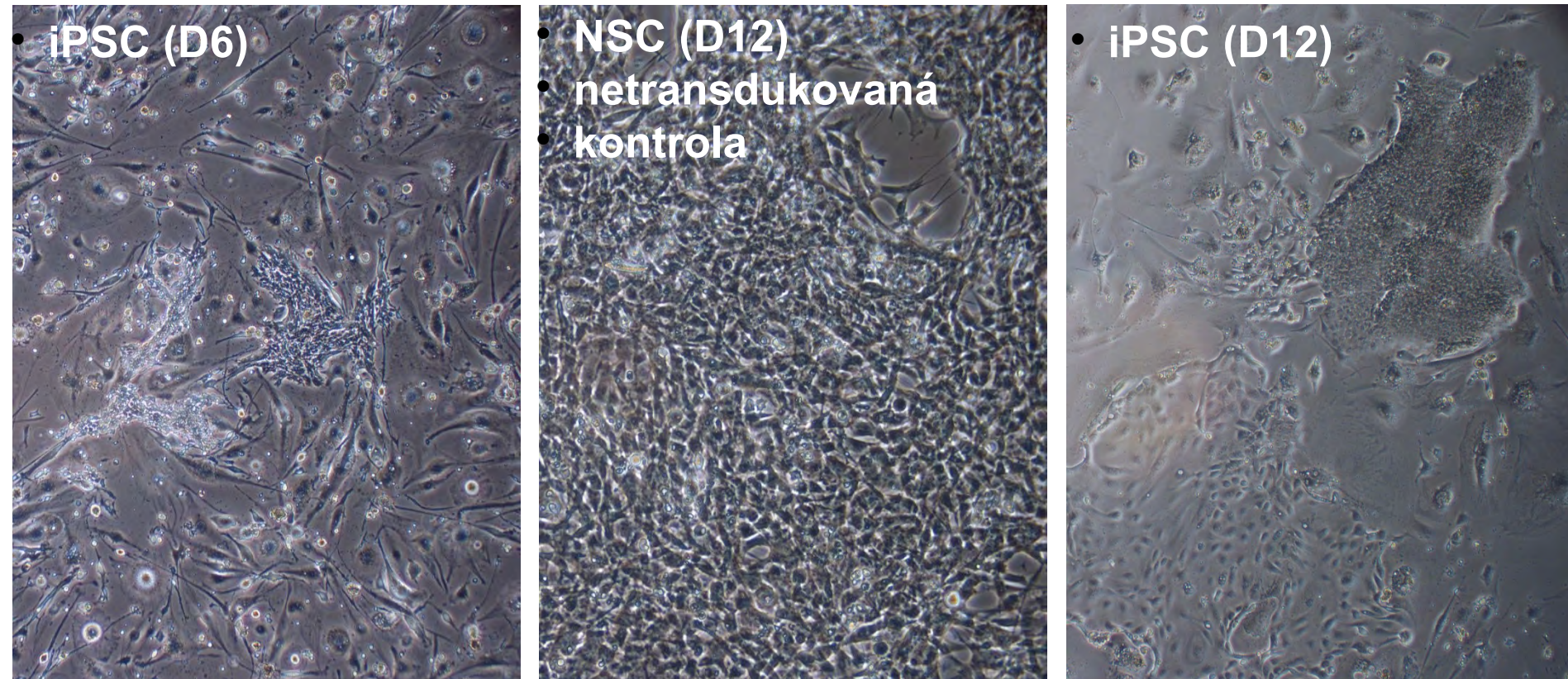
Adenovirus
Sendai virus
Spalničkový virus

Episomální vektory
Minicircle
Expresní plasmidy

Modifikovaná RNA
Reprogramační
proteiny

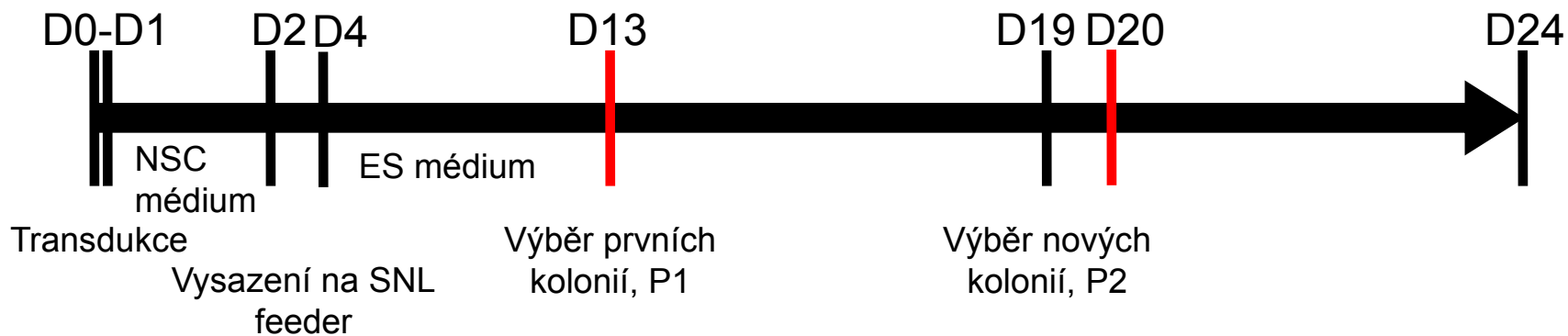
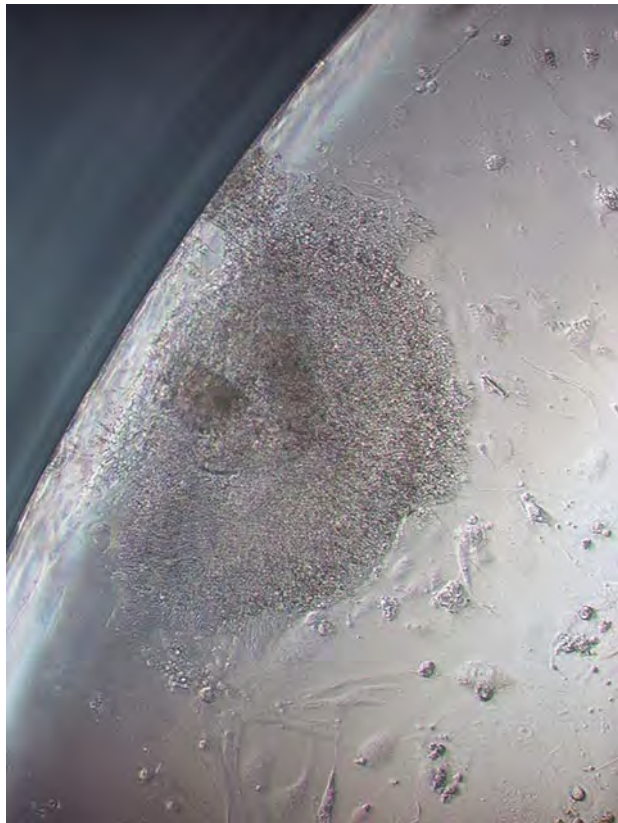

Příklad reprogramace prasečích NSC pomocí retrovirů s transkripčními faktory

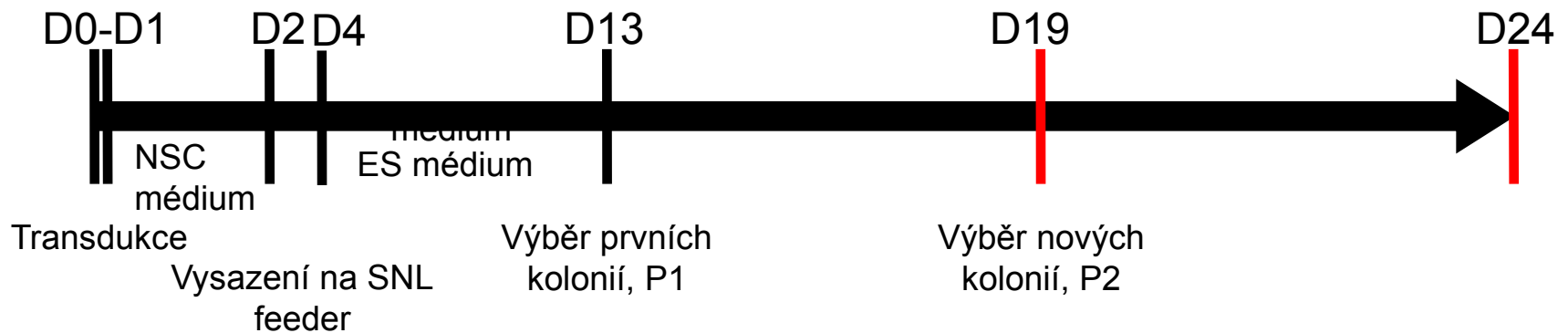
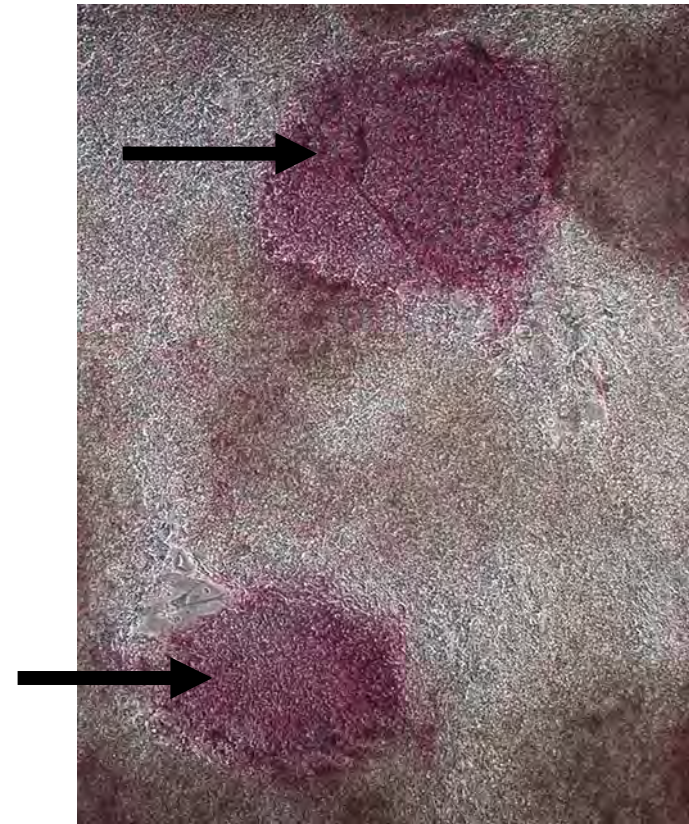
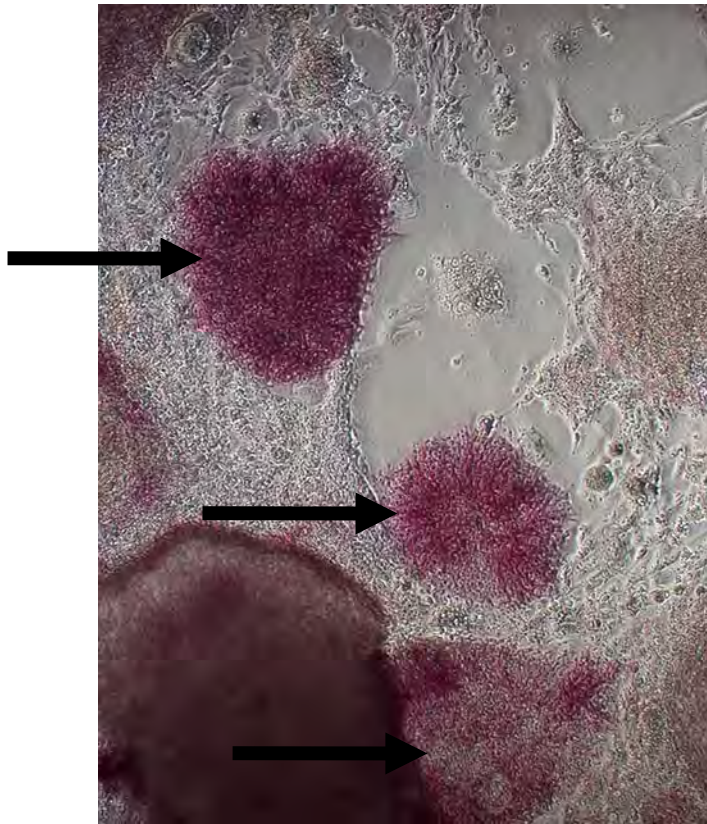

Izolované kolonie iPS buněk na čerstvých feederech

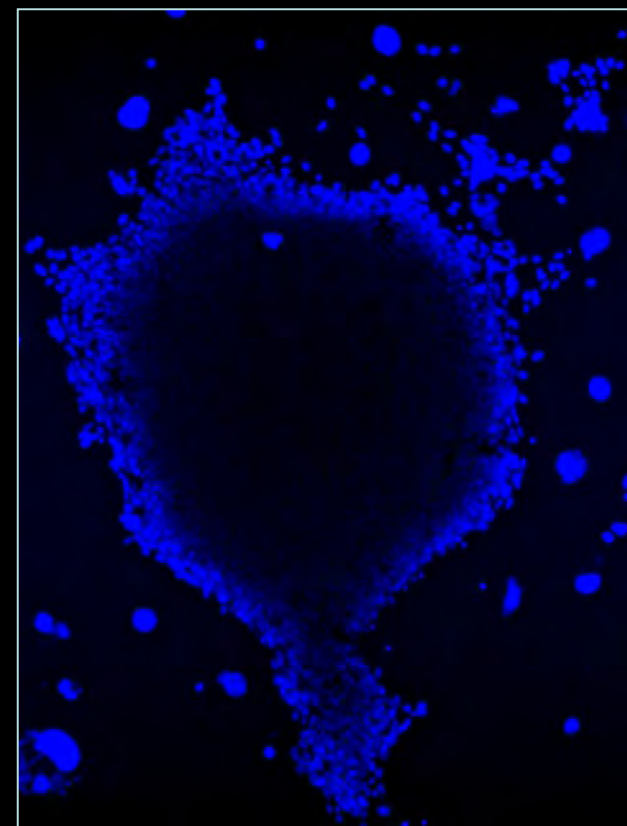
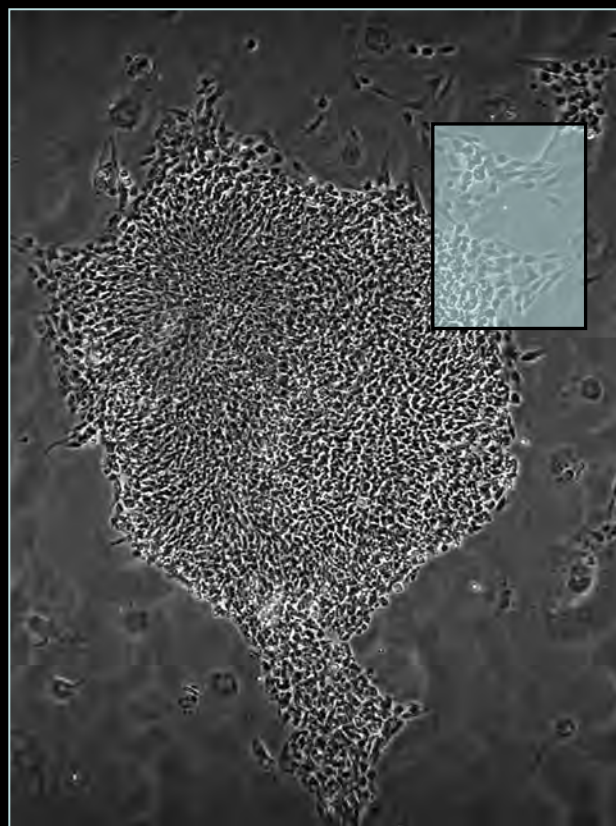
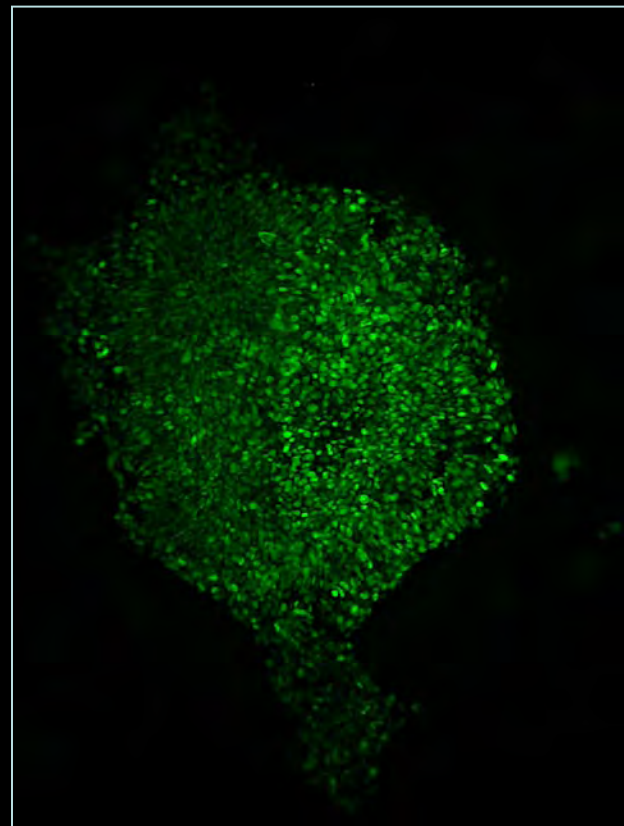

AP barvení, buňky z druhé pasáže

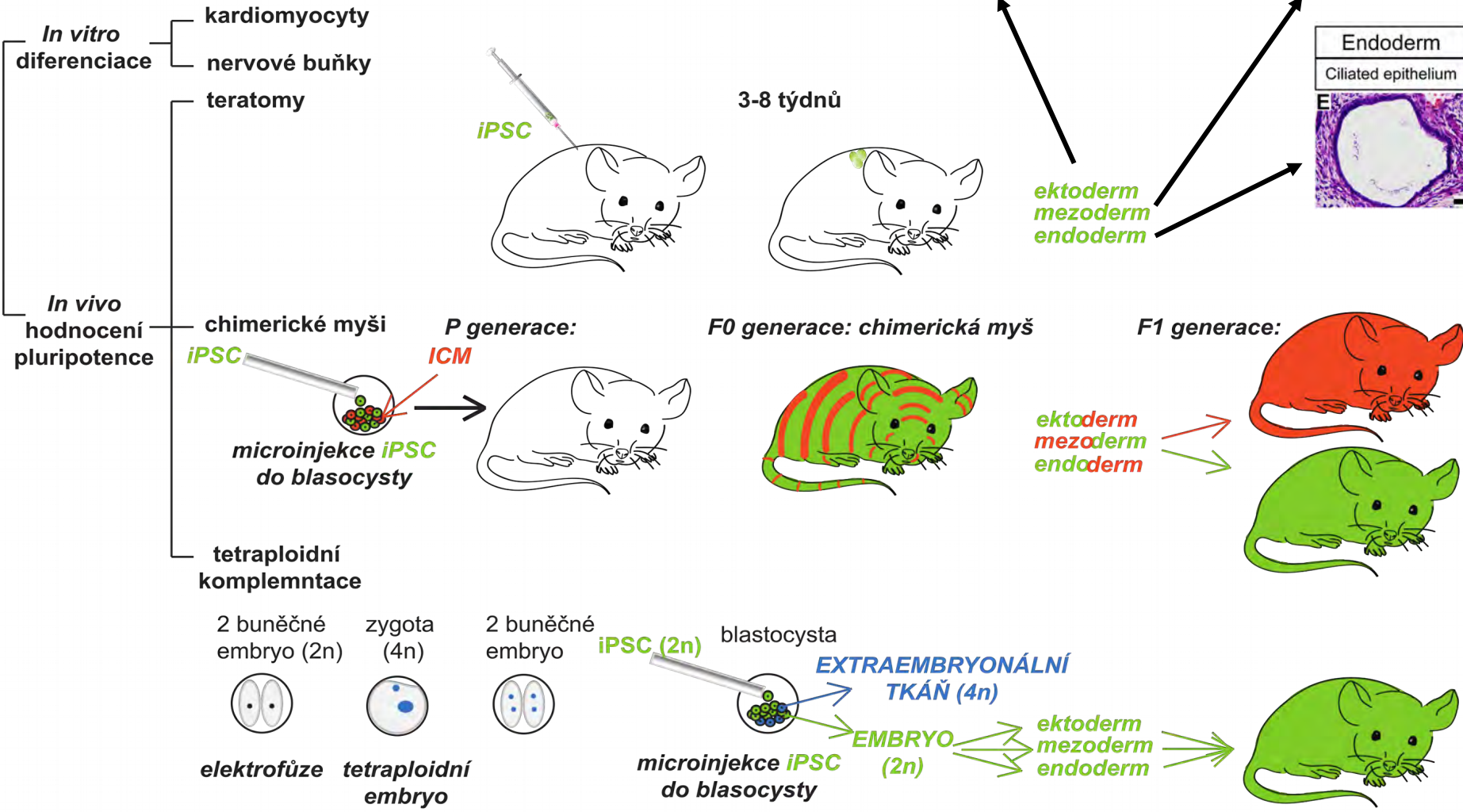

Expresa Oct4 v kolonii iPS buněk

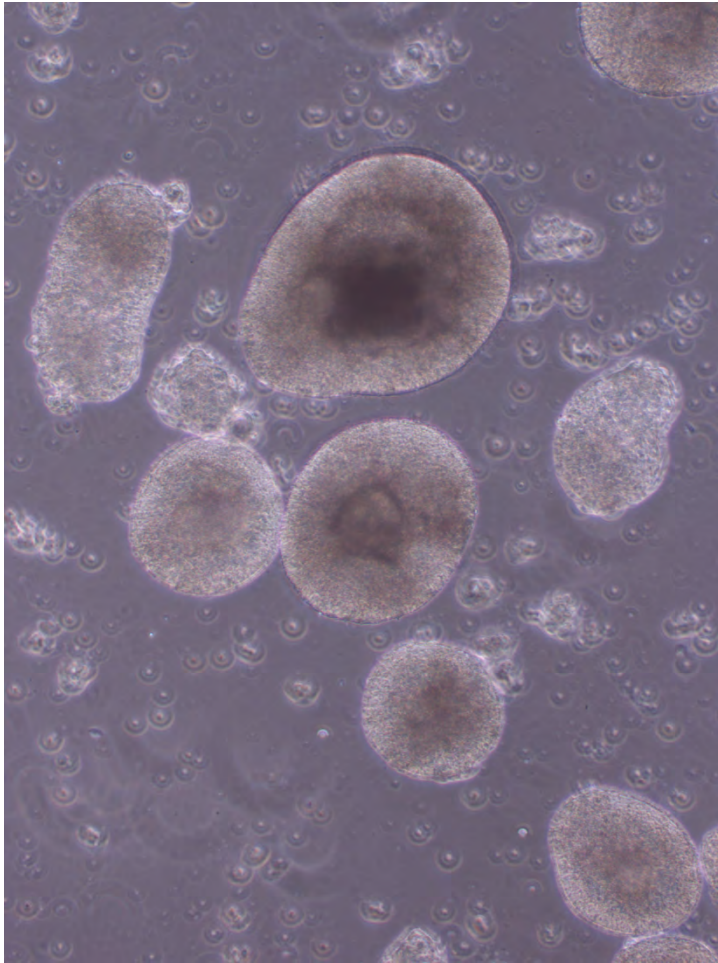

Funkční charakteristika iPSC

Embryoidní tělíska – spontánní diferenciace buněk

7 dní in vitro v suspenzní kultuře

+5 dní na gelatinu

Aplikace iPS buněk

- Všude tam, kde se dosud využívaly ES buňky
  - Modely lidských onemocnění
  - Testování léčiv
  - Vývoj buněčných terapií s využitím alogenních buněk
- Významné výhody oproti ES buňkám
  - Odpadá nutnost zničení lidského embrya
  - Možnost přípravy autologních buněk na míru pro konkrétního pacienta
  - Příprava modelů vzácných chorob (genetických a potenciálně i sporadických)
  - Příprava isogenních linií nesoucích mutaci a následnou opravu, např. pomocí CRISPR/Cas9

Aplikace iPS buněk

- Zajímavé aplikace v základním výzkumu
  - Studování vlastního mechanismu pluripotence a diferenciace
  - Přímá přeměna buněčných typů
  - Studium mechanismu stárnutí buněk
    - => koncept epigenetického věku buňky
- Aplikace v potenciálních terapiích
  - Zatím převládá opatrnost – první klinické zkoušky v Japonsku zastaveny
    - Byla testována léčba AMD pomocí RPE buněk z autologních iPS
    - Přechod na alogenní buňky po pozorování mutace v onkogenu u iPS buněk druhého pacienta (zjištěno před transplantací)

iN buňky – Přímá reprogramace v neurony

- Myší fibroblasty transdukované

Ascl1, Brn2 (alt. název Pou3f2) a **Myt1L**

Až 19.5% buněk konvertováno ve funkční neurony

Převážně excitatorní neurony

=> Ne jen vytvoření **nediferencovaných iPS** buněk
ale i **přímé reprogramování** jednoho terminálně
diferencovaného buněčného typu v jiný

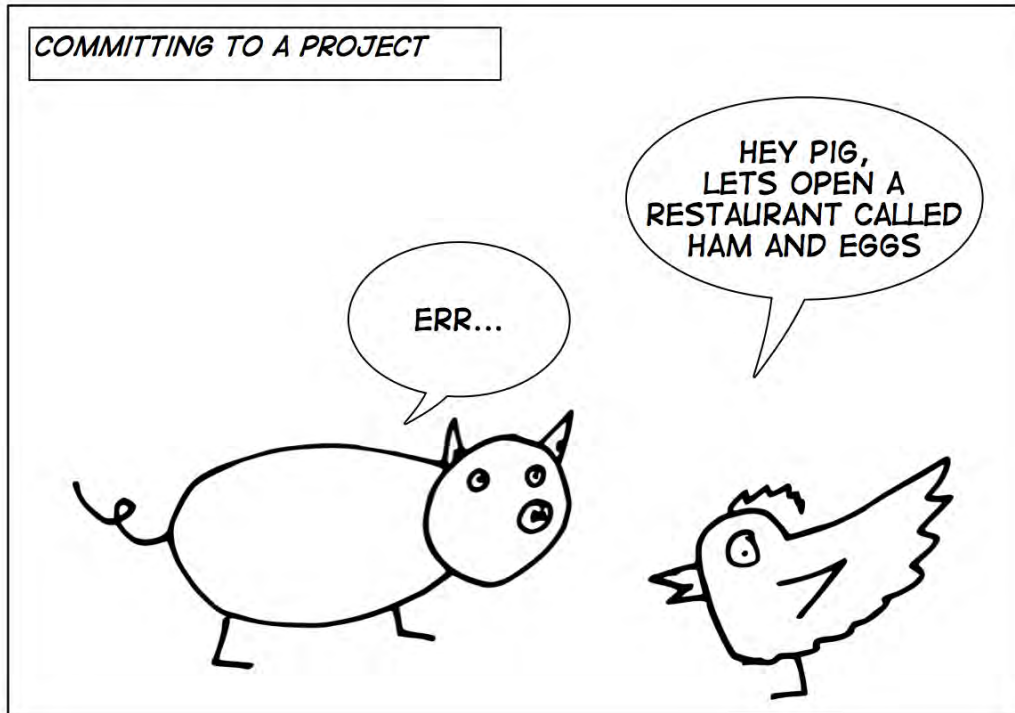
iN buňky – Přímá reprogramace v neurony

- Lidské fibroblasty přímo přeměněny v DARPP32 pozitivní neurony striata
  - Směs transkripčních faktorů a miRNA

=> model HD = specifický typ neuronů

Obecně metody přímé reprogramace bez mezistupně pluripotentních buněk mohou být rychlejší a bezpečnější

Hledáme diplomanty a postgraduální studenty

Studium Huntingtonovy choroby pomocí proteomických metod na modelu lidských iPS buněk a transgenním miniprasečím modelu

Kontakt:

Laboratoř aplikovaných proteomových analýz

Petr Vodička, PhD

vodicka@iapg.cas.cz

+420 608 606 655